

Neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti fyzické osoby

Samo uveřejnění nepravdivého údaje, dotýkajícího se osobnosti fyzické osoby, zakládá zpravidla neoprávněný zásah do práva na ochranu jej osobnosti, odůvodňující požadavek na poskytnutí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku. Použití kritiky a odsuzování jednání nebo činnosti fyzické osoby, opírající se o okolnosti, o níž je sdělován nepravdivý údaj, představuje zpravidla citelný neoprávněný zásah do práva fyzické osoby na ochranu její osobnosti, přičemž tu jde o značnou intenzitu neoprávněného zásahu, která obvykle bude mít nepříznivé důsledky pro takto postiženou osobu co do jejího postavení v rodině a ve společnosti.

Samo uveřejnění nepravdivého údaje, dotýkajícího se osobnosti fyzické osoby, zakládá zpravidla neoprávněný zásah do práva na ochranu jej osobnosti, odůvodňující požadavek na poskytnutí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku. Použití kritiky a odsuzování jednání nebo činnosti fyzické osoby, opírající se o okolnosti, o níž je sdělován nepravdivý údaj, představuje zpravidla citelný neoprávněný zásah do práva fyzické osoby na ochranu její osobnosti, přičemž tu jde o značnou intenzitu neoprávněného zásahu, která obvykle bude mít nepříznivé důsledky pro takto postiženou osobu co do jejího postavení v rodině a ve společnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14.6.2001, sp.zn. 28 Cdo 922/2001)

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání V. H., zastoupeného advokátem, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze z 27. 2. 2001, sp.zn. 1 Co 32/2001, vydanému v právní věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp.zn. 36 C 139/99, žalobce Ing. K. S., zastoupeného advokátkou, proti žalovanému V. H., zastoupenému advokátem, o ochranu osobnosti, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal žalobou, podanou u soudu 15. 11. 1999, aby žalovanému bylo uloženo uveřejnit do 30 dnů od právní moci rozsudku formou placené inzerce v denících P. a D., na straně 2, omluvu v navrženém znění /zejména za výrok: " Skutečným vyděračem byl pan S."/; dále se žalobce domáhal, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci na úhradu vzniklé nemajetkové újmy 100.000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku. V žalobě bylo uvedeno, že citový výrok žalovaného byl uveden v článku uveřejněném dne 4. 11. 1999 v deníku P. pod názvem " H. tvrdí, že má na N. telefonáty několik svědků" a týkal se telefonických rozhovorů mezi žalovaným a J. N., působícím jako poradce na Úřadu vlády ČR, předcházejících odvolání žalovaného z funkce ředitele Konferenčního centra. Podle názoru žalobce uvedené sdělení žalovaného pro deník P. vyvolávalo nepravdivý dojem, že žalobce údajně prostřednictvím jiné osoby měl na žalovaného činit nátlak, aby mu písemně dodal nepravdivé informace, týkající se vztahu bývalého ministra zahraničí k některým novinářům a jejich opakovaného zvaní a hoštění na zámku ve Š. Uváděné výroky žalovaného poškodily žalobce v

zaměstnání, při výkonu politické funkce a narušily i jeho rodinný život, zejména pokud šlo o vznesené obvinění z údajného vydírání.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že informace, které poskytl sdělovacím prostředkům se opíraly o reálný základ, kterým byly rozhovory a různá jednání, týkající se žalobce a žalovaného. Žalovaný jako ředitel Konferenčního centra nikdy nepřipustil žádné zneužívání tohoto centra k jakýmkoli nezákonným aktivitám kohokoliv. Avšak tlak na obstarání a poskytnutí požadovaných informací o údajných dřívějších akcích v tomto Konferenčním centru se vůči žalovanému stále stupňoval, a to i pod hrozbou ztráty zaměstnání, takže tento tlak nebylo možné označit jinak než vydírání či útisk. Právě uváděné okolnosti byly posléze důvodem odvolání žalovaného z funkce ředitele Konferenčního centra a nikoli žádná jiná okolnost např. výsledky oficiální kontroly hospodaření Konferenčního centra. Vyjádření žalovaného vůči sdělovacím prostředkům mělo tedy reálný podklad a proto je nelze, podle názoru žalovaného, kvalifikovat jako neoprávněný zásah do práva žalobce na ochranu jeho osobnosti. Žalovaný byl i toho názoru, že žalovaný v tomto případě měl být nikoli on, ale žalobcem zmiňovaný J. N., který působil na žalovaného, aby shromažďoval jím požadované kompromitující materiály.

Soud prvního stupně vyslechl v řízení žalobce i žalovaného jako účastníky řízení, vyslechl svědky J. K., R. P., L. D. a A. S., seznámil se s obsahem spisového materiálu č.j. PPR-2326/RKP-00K-1-1999 policejního prezidia ČR- ředitelství služby kriminální policie a konstatoval obsah listinných dokladů, předložených účastníky řízení. Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze 4. 12. 2000, č. j. 36 C 139/99-112, bylo rozhodnuto, že žalovaný je povinen uveřejnit do 30 dnů od právní moci rozsudku v deníku P. /na straně 2/ omluvu ve znění: " Omluva K. S. Omlouvám se K. S. za to, že 4. 11. 1999 jsem v deníku P. na straně 2 v článku " H. tvrdí, že na N. telefonáty má několik svědků" uvedl, že J. N. při telefonátech se mnou " jen tlumočil slova pana S. Skutečným vyděračem byl pan S." . Z mé strany šlo o neověřené a ničím nepodložené tvrzení, které jako nepravdivé bylo objektivně způsobitelné snížit důstojnost a vážnost K. S. V. H." . Dalším výrokem citovaného rozsudku byl zamítnut žalobní návrh, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci na úhradu vzniklé nemajetkové újmy 100.000 Kč. Bylo také rozhodnuto, že žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění svého rozsudku uváděl soud prvního stupně, že žalobu žalobce pokládá za důvodnou. Žalovanému se nepodařilo prokázat pravdivost jeho tvrzení uvedených v deníku P. dne 4. 11. 1999; naopak bylo v řízení prokázáno, že se žalobce žádným způsobem nepodílel na jednání J. N. ve vztahu k žalovanému a neučinil žádné úkony, které by nasvědčovaly tvrzení žalovaného, že žalobce je vyděrač. Pokud žalobce po žalovaném požadoval písemně či telefonicky určité údaje, pak se týkaly skutečností, které spadaly do pravomoci Ministerstva zahraničních věcí a bylo právem žalobce si tyto údaje od žalovaného vyžadovat. Ze strany žalovaného šlo tedy o výroky nezakládající se na pravdě, jež byly způsobitelné zasáhnout do osobnostního práva žalobce. Soud prvního stupně uváděl, že je nerozhodné, zda žalovaný jednal s přímým či nepřímým úmyslem a zda si byl vědom neoprávněnosti svého zásahu. Pokud šlo o hodnocení důsledků neoprávněných zásahů žalovaného do osobnostních práv žalobce, poukazoval soud prvního stupně např. na to, že výroky žalovaného působily negativně i na vztahy v rodině žalobce, zejména na vztahy žalobcovy dcery vůči žalobci; také pokud šlo o činnost žalobce v politických funkcích výroky žalovaného způsobily, že žalobce ztratil své umístění na předním místě kandidátní listiny pro volby do krajských zastupitelstev.

Soud prvního stupně pak shledal, že je na místě uložení žalobcem požadované omluvy od žalovaného, avšak žalobní návrh na poskytnutí finančního zadostiučinění neshledal opodstatněným, protože měl

za to, že neoprávněný zásah ze strany žalovaného vůči žalobci nebyl dlouhotrvající a neměl neodstranitelných důsledků.

Výrok o nákladech řízení byl soudem prvního stupně odůvodněn tím, že ani žalobce, ani žalovaný neměl ve věci plný či převažující úspěch.

O odvoláních žalovaného i žalobce proti rozsudku soudu prvního stupně rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem z 27. 2. 2001, sp.zn. 1 Co 32/2001. Rozsudek soudu prvního stupně byl v odvolání napadeném vyhovujícím výrokem ve věci samé potvrzen " s tím, že povinnost žalovaného uveřejnit omluvu byla uložena formou placené inzerce". Změněn byl rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ve věci samé, a to tak, že žalovanému bylo uloženo zaplatit žalobci 50.000 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Jinak byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen. Žalovanému bylo uloženo zaplatit na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně 11.875 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku; na úhradu nákladů odvolacího řízení bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobci 8.725 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku.

V odůvodnění rozsudku odvolacího soudu bylo uvedeno, že bylo shledáno částečně důvodným jen odvolání žalobce. Neoprávněný zásah do práva žalobce na ochranu osobnosti spočíval, podle názoru odvolacího soudu, jmenovitě ve výroku žalovaného uveřejněném 4. 11. 1999 v deníku P., že "skutečným vyděračem byl pan S.". Přitom žalovaný neprokázal, že by obsah telefonických rozhovorů s J. N. mohl vést u něho k domněnce, že je ze strany žalobce vyžadováno předložení nějakých nedoložených kompromitujících materiálů. Tomuto neoprávněnému zásahu do práva žalobce na ochranu osobnosti odpovídala jako přiměřený prostředek ochrany omluva žalovaného, jak již k tomuto závěru dospěl i soud prvního stupně. Při úvaze o důvodnosti žalobního návrhu na přiznání náhrady nemajetkové újmy v penězích zdůrazňoval odvolací soud, že výrok žalovaného obsahoval pojem " vydírání", který je i pojmem užívaným v trestním zákoně; tento výrok byl pak uveřejněn v deníku s celostátním odběrem, a to na adresu žalobce, který vykonával důležitou veřejnou funkci, v níž byl znám i širší veřejnosti. Proto odvolací soud shledal splněny i zákonné předpoklady pro přiznání náhrady nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku, a to částkou 50.000 Kč.

Odvolací soud z těchto důvodů tedy rozsudek soudu prvního stupně částečně potvrdil § 219 občanského soudního řádu a částečně jej změnil § 220 občanského soudního řádu. Výroky o nákladech řízení byly odvolacím soudem odůvodněny ustanoveními § 224 odst. 1 a 2 a § 142 odst. 3 občanského soudního řádu a ustanoveními vyhlášky č. 117/1996 Sb.

Rozsudek odvolacího soudu byl doručen advokátu, který žalovaného v řízení zastupoval, dne 29. 3. 2001 a dovolání ze strany žalovaného bylo podáno u Krajského soudu v Praze dne 27.4. 2001, tedy ve lhůtě stanovení v § 240 odst. 1 občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.

Ve svém dovolání dovolatel navrhoval, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a aby věc byla vrácena k dalšímu řízení. Co do přípustnosti dovolání poukazyval dovolatel na ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu a jako dovolací důvody uplatňoval důvody uváděné v ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/, c/ a d/ občanského soudního řádu / ve znění před novelizací

zákonem č. [30/2000](#) Sb./.

V dovolání poukazoval dovolatel na to, že odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve všech jeho výrocích, když i výrok o uložení povinnosti žalovaného zveřejnit omluvu žalobci byl spojen s uložení další povinnosti, tj. uveřejněním omluvy formou placení inzerce. Dovolatel vyslovoval i názor, že odvolací soud "nepostupoval podle zásady rovnosti stran, když nad rámec jeho pravomoci poučoval žalobce o nevykonatelnosti jeho žalobního návrhu a výroku rozsudku /I/ soudu prvního stupně"; z tohoto důvodu uplatňoval žalobce dovolací důvod vady řízení ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/ občanského soudního řádu.

Dovolatel byl na rozdíl od odvolacího soudu toho názoru, že žalobce byl hlavní osobou, která měla zájem na získání kompromitujících informací na bývalého ministra zahraničí J.Z a že to byl právě žalobce, který z titulu své nadřazené funkce vyvíjel na žalovaného nepřipustný nátlak; i svědek J. N. sám připouštěl, že v tomto případě šlo v podstatě o vydírání; sám žalobce nepopíral svůj telefonický rozhovor se žalovaným, při němž došlo i k výroku, že žalovaný nepochopil zadání, které mu měl J. N. dát. Podle názoru dovolatele bylo správně v usnesení orgánů Policie ČR ze 14. 6. 2000 uvedeno, že " V. H. mohl mít za to, že skutečně za touto záležitostí stojí K. S." a že " V. H. byl vyzýván ke krokům, při jejichž nesplnění mu bylo uváděno, že bude muset odejít z funkce, což se také stalo". Dovolatel měl tedy za to, že všechny informace, které tisku sdělil, vycházely z reálných podkladů.

Dovolatel poukazoval i na to, že žalobce sám se označuje za veřejného činitele a politického funkcionáře; jestliže tedy žalovaný informoval veřejnost o tom, jakých praktik a metod tu žalobce v tomto případě použil, je žalovaný přesvědčen, že postupoval oprávněně, protože na tyto osoby se kladou vyšší nároky než na ostatní osoby. Dovolatel je tedy přesvědčen, že jeho vyjádření o žalobci, učiněném pro tisk, nelze kvalifikovat jako neoprávněný zásah do práva žalobce na ochranu osobnosti.

Pokud šlo o údajné důsledky výroku žalovaného na život žalobce v jeho rodině i na pracovišti, na základě nich odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ohledně náhrady za vzniklou nemajetkovou újmu zadostiučiněním v penězích, dovolatel zdůrazňoval, že žalobce na svém pracovišti postoupil do vyšší funkce, a pokud šlo o výpověď svědkyně A. S., týkající se údajného negativního vlivu, výroků žalovaného v tisku na chování dcery žalobce, byla tato výpověď, podle názoru dovolatele, neobjektivní a plná rozporů. Proto i aplikaci ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku na daný případ pokládal dovolatel za nesprávné posouzení věci odvolacím soudem.

Při posuzování tohoto dovolání vycházel dovolací soud u z ustanovení dvanácté části, hlavy první, bodu 17 zákona č. [30/2000](#) Sb., podle něhož dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu, vydaným přede dnem účinnosti uvedeného zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodne se o nich podle dosavadních právních předpisů / tedy podle ustanovení občanského soudního řádu - zákona č. [99/1963](#) Sb., ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb./.

Dovolání tu bylo přípustné ve smyslu ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ občanského soudního řádu / ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb./, pokud směřovalo proti výroky rozsudku odvolacího soudu, jimiž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé.

Dovolatel uplatňoval jako dovolací důvody to, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování / § 241 odst. 3 písm. c) občanského soudního řádu v již citovaném znění /, dále to, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci / § 241 odst. 3 písm. d) občanského soudního řádu /, a posléze i to, že řízení bylo postiženou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci / § 241 odst. 3 písm. b) občanského soudního řádu/.

V rozhodnutí uveřejněném pod č. 8/1994 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem, bylo vyloženo, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, jež nemá v podstatné části oporu v dokazování, jestliže soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec není, ale také jestliže soud nepokládá za zjištěnou podstatnou skutečnost, která bez dalšího z obsahu spisu naopak vyplývá.

Nesprávné právní posouzení věci ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) občanského soudního řádu / ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb./ může spočívat buď v tom, že soud použije na projednávanou právní věc nesprávný právní předpis anebo si použitý právní předpis nesprávně vyloží / viz k tomu z rozhodnutí uveřejněného pod č. 3/1998 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek text na str. 13 (45)/.

Dovolací soud v daném případě neshledal, že by řízení o projednávané právní věci bylo postiženou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci / § 241 odst. 3 písm. b) občanského soudního řádu ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb./. Neshledal také, že by odvolací soud vzal za zjištěno něco, co ve spise vůbec nebylo / srov. k tomu již citované rozhodnutí uveřejněné pod č. 8/1994 Sbírký soudního rozhodnutí a stanovisek.

Odvolací soud posoudil projednávanou právní věc podle ustanovení § 11 a § 13 občanského zákoníku, která se nepochybně na projednávanou právní věc vztahovala. V řízení o dovolání bylo třeba ještě se zabývat tím, zda si tato ustanovení odvolací soud také správně vyložil.

Samo uveřejnění nepravdivého údaje, dotýkajícího se osobnosti fyzické osoby, zakládá zpravidla neoprávněný zásah do práva na ochranu jej osobnosti, odůvodňující požadavek na poskytnutí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku. Použití kritiky a odsuzování jednání nebo činnosti fyzické osoby, opírající se o okolnosti, o níž je sdělován nepravdivý údaj, představuje zpravidla citelný neoprávněný zásah do práva fyzické osoby na ochranu její osobnosti, přičemž tu jde o značnou intenzitu neoprávněného zásahu, která obvykle bude mít nepříznivé důsledky pro takto postiženou osobu co do jejího postavení v rodině a ve společnosti /viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 15/1996 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy ve smyslu ustanovení § 13 odst. 2 občanského zákoníku musí mít soud prokázáno, že jsou tu okolnosti dokládající, že v konkrétním případě nestačí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 občanského zákoníku, a to z hlediska intenzity, trvání a rozsahu nepříznivých následků vzniklých žalobci vzhledem na postavení v rodině a ve společnosti / viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 21/1995 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek /.

Z těchto právních závěrů, obsažených v rozhodnutí uveřejněných ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, vydávané Nejvyšším soudem, které pokládá dovolací soud za použitelné i v daném případě, odvolací soud v podstatě při svém rozhodování vycházel. Nemohl tedy dovolací soud přisvědčit názoru dovolatele, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) občanského soudního řádu, ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb.

V daném případě proto nebyly dány dovolací důvody podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. b/, c/ a d/ občanského soudního řádu v již citovaném znění.

Nezbylo tedy dovolacímu soudu než dovolání dovolatele zamítnout podle ustanovení § 243b odst. 1 a 5 občanského soudního řádu v již citovaném znění.

Dovolatel nebylo v řízení o dovolání úspěšný a ohledně nákladů vynaložených žalobcem na vyjádření k dovolání dovolatele použil dovolací soud ve smyslu ustanovení § 243b odst. 4 a § 224 občanského soudního řádu /ve znění před novelizací zákonem č. [30/2000](#) Sb./ ustanovení § 150 téhož právního předpisu o možnosti nepřiznání náhrady nákladů řízení i v řízení úspěšnému účastníku řízení, a to vzhledem k povaze projednávané právní věci a vzhledem k obsahu tohoto vyjádření k dovolání, rekapitulujícího procesní vyjádření žalobce učiněná již v řízení před soudy obou stupňů.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)